

Vad är waldorfpedagogik?

Meningsfullhet, bildning och frihet

Waldorfpedagogik bygger på en helhetssyn på världen och människan. Den vill bidra till att varje individ upplever lärandet som meningsfullt och sig själv som värdefull. Delaktighet och gemenskap mellan elever, lärare, föräldrar och med verksamheter utanför skolan ligger till grund för att eleverna utvecklar en förmåga att känna samhörighet med världen.

Bildning är ett centralt begrepp för att förstå undervisningens värde och mening i waldorfskolan. Att inhämta kunskap och fördjupa sin förståelse och sina färdigheter kan ge eleven möjlighet att växa som människa. Skolan ska även främja ett livslångt lärande, väcka elevernas nyfikenhet och utveckla deras fantasi genom konst, lek och utforskande.

Waldorfpedagogiken syftar till att ge förutsättningar för fritt och kritiskt tänkande som kan hjälpa individen att göra självständiga val. Eleven ska ges möjlighet att utveckla sitt eget omdöme så att den kan ta ansvar för sitt liv. Målet är att ge individen möjligheter att förstå sin omvärld, förmågor att verka i samhället och en känsla av att hon tillsammans med andra kan bidra till dess utveckling. Människans frihet att gestalta sitt liv på ett ansvarsfullt sätt är den övergripande målsättningen i waldorfskolan.

Läs mer om waldorfpedagogikens mål och kunskapssyn här:

Rawson, M. (2021). *Steiner Waldorf Pedagogy in Schools. A Critical Introduction*. Steiner Waldorf Pedagogy in Schools. Routledge.

Tyson, R. (2025). *Waldorfpedagogik. En kritisk introduktion*. Liber.

Waldorfskolefederationen. (2016). *En väg till frihet*.

En bred utbildning med utrymme för fördjupning

Waldorfpedagogiken syftar till att ge varje individ en bred kompetens inom livets olika områden. Målet är att utveckla elevernas intellekt, deras empatiska förmågor och deras handlingskraft. Att utveckla sina praktiska och konstnärliga färdigheter ses som lika viktigt som att utveckla teoretisk förståelse. Konsten utgör ett förhållningssätt som genomsyrar alla ämnen, även själva undervisningen är att betrakta som en konst.

Waldorfskolan eftersträvar att ge förståelse för helhet och sammanhang, för att undvika fragmentarisk kunskap. Detta uppnås bland annat genom att varje skoldag inleds med *morgonperiod* – ett längre lektionspass där undervisningen ger eleverna möjlighet att fördjupa sig i ett tema varje dag under 2–4 veckor. Genom att integrera teoretiska,

konstnärliga och praktiska moment i undervisningen kan eleverna närma sig kunskapen på olika sätt och får tillgång till varierande uttrycksmöjligheter.

Waldorfskolorna i Sverige praktiserar waldorfpedagogik inom ramen för de nationella läroplanerna. För att skapa progression i elevernas lärande och utveckling läggs stor vikt vid vilken kunskap som presenteras när och på vilket sätt. Varje årskurs har några specifika teman som återkommer i periodundervisning och i övriga lektioner. I waldorfskolan arbetar man utifrån en ämnesprogression som sträcker sig från förskoleklass till gymnasiet där olika ämnen samverkar. Det som grundläggs i tidiga årskurser fördjupas i högre årskurser så att eleverna utvecklar ett alltmer självständigt förhållande till sitt kunskapande. Detta beskrivs i *En väg till frihet* som waldorfskolorna använder som ett komplement till aktuell nationell läroplan.

Läs mer om morgonperioden, årstematiken och progressionen här:

Liebendörfer, C., & Liebendörfer, Ö. (2013). *Waldorfpedagogik*. Lund: Studentlitteratur.
Rawson, M. (2021). *Steiner Waldorf Pedagogy in Schools. A Critical Introduction*. Steiner Waldorf Pedagogy in Schools. Routledge.
Waldorfskolefederationen. (2016). *En väg till frihet*.

Undervisningsformer

I waldorfskolan får eleverna utveckla sina sinnesförmågor samtidigt som de får begrepp för olika fenomen. Vägen till kunskap går genom både teoretiska och praktiska erfarenheter där eleverna får möjlighet att utforska olika material och företeelser enskilt, tillsammans med sina klasskamrater och med läraren. Övande i olika former är avgörande för att befästa kunskaper och utveckla färdigheter och förmågor. Genom att integrera närmiljön i undervisningen får eleverna möjlighet att uppleva livet utanför klassrummet.

Lärare spelar en stor roll som förmedlare av kunskap i waldorfskolan. Undervisningen blir levande genom berättelser, bilder och andra konstuttryck, där läraren själv gestaltar det som förmedlas till eleverna. Det läraren förmedlar bearbetas av eleverna muntligt, skriftligt och praktiskt till exempel i bild och form. Genom att ta hänsyn till elevernas utveckling i val av innehåll och metodik gestaltas undervisningen för att tilltala elevernas lust att lära och mogna i frihet utifrån sina förutsättningar.

Waldorfpedagogiken strävar efter att ha en hälsofrämjande inverkan samt att motverka stress och skoltrötthet. Dags-, vecko- och årsrytmen har återkommande moment som skapar förutsägbarhet och något att se fram emot tillsammans. Lektionerna innehåller en regelbunden variation mellan att lyssna och observera, uttrycka och reflektera, öva och interagera. Växlandet mellan olika teman i morgonperioderna skapar utrymme för kunskapen att mogna.

Teateruppsättningar och gemensamma högtidsfiranden, där eleverna skapar något tillsammans och tar del av varandras arbete, kan främja både klassgemenskapen och

samhörigheten i hela skolan. En central del i pedagogiken är också klassläraryskapet, där samma lärare följer eleverna under en längre tid, kompletterad av ämneslärare. Tillsammans med de tydliga rytmerna ger det en trygg bas för eleverna där de vågar prova, misslyckas, lyckas och utforska världen tillsammans med sina klasskamrater och lärare.

Läs mer om undervisningsformer här:

[Gerber, S. \(2023\). *Hundra år av erfarenhet. Waldorfpedagogiska kärnkvateter i praktiken. Waldorfskolefederationen.*](#)

Liebendörfer, C., & Liebendörfer, Ö. (2013). *Waldorfpedagogik*. Lund: Studentlitteratur.

Waldorfskolefederationen. (2016). *En väg till frihet*.

Rawson, M. (2021). *Steiner Waldorf Pedagogy in Schools. A Critical Introduction. Steiner Waldorf Pedagogy in Schools*. Routledge.

Waldorfpedagogikens ursprung

Den waldorfpedagogiska idén föddes 1919 då Rudolf Steiner och fabrikören Emil Molt tillsammans med en grupp lärare grundade den första waldorfskolan i Tyskland. Den inrättades för barnen till arbetarna på fabriken Waldorf-Astoria i Stuttgart, varifrån pedagogiken fått sitt namn.

Pedagogiken hämtade inspiration ur antroposofi samt andra kulturella och filosofiska strömningar. Utgångspunkten var att varje barn har en inneboende potential och att det är skolans uppgift att hjälpa eleven att blomstra så rikt som möjligt utifrån sina förutsättningar. Waldorfskolan var radikal genom att den i samma klass inkluderade både flickor och pojkar samt barn ur alla samhällsklasser.

Läs mer om waldorfpedagogikens framväxt här:

Rawson, M. (2021). *Steiner Waldorf Pedagogy in Schools. A Critical Introduction. Steiner Waldorf Pedagogy in Schools*. Routledge.

Tyson, R. (2025). *Waldorfpedagogik. En kritisk introduktion*. Liber.

Waldorfskolefederationen. (2016). *En väg till frihet*.

Waldorfskolorna idag

Under de senaste 100 åren har waldorfpedagogiken spridits till skolor över hela världen och utvecklats av lärare utifrån skilda miljöer. I Sverige var Kristofferskolan i Stockholm en av de tidigaste skolorna med start 1949.

Waldorfskolor strävar efter att vara en kulturplats och att delta aktivt i lokalsamhället. Vårdnadshavare kan stödja skolan genom att engagera sig i olika aktiviteter på skolan. Skolans ledning och medarbetare samverkar kring utvecklingen av verksamheten.

Idag finns ca 40 waldorfskolor och 80 waldorfförskolor i Sverige. De är idéburna, icke-konfessionella och icke-vinstutdelande. Sveriges waldorfskolor, som alla drivs av enskilda huvudmän, är samlade i Waldorfskolefederationen. En förteckning över alla waldorfskolor och waldorfförskolor finns på: www.waldorf.se.

Den offentligt finansierade och granskade waldorfläroarutbildningen ligger i Bromma, Stockholm. Där utbildas förskollärare, klasslärare, ämneslärare och fritidslärare till Sveriges waldorfförskolor och waldorfskolor. Läs mer om utbildningarna på: www.wlh.se.